

Núm. 396 Any XXXIV

BONA PAU

MONTUÏRI

FEBRER 1986

«Es Vicari Queló» ha mort

Don Joan Miralles, «Es Vicari Queló», ha estat per a tots els montuïrers una figura entranyable i familiar. Ha mort després de 41 anys de servir el seu propi poble i la seva Parròquia com a Vicari, i de 15 anys de ministeri a altres pobles.

No hi ha dubte que deixa el bon record d'un home senzill, constructor de reconciliació i de pau.

Va fer molt de bé a la joventut, va esser puntual complidor, feel i amatent de tots. No va fer diferències, va superar dificultats i divisions. Es va preocupar sobretot dels vellets i va atendre, constant, els feels, en el Sagrament de la Penitència. Ha estat, en resum, un home que ha estimat el seu poble i s'ha fet estimar.

Les beneïdes de Sant Antoni, dignificades i llüides

La simpatia i ingenuïtat d'aquests nins, dins una de les carrosses, participant a les beneïdes de Sant Antoni, són tota una mostra de la sinceritat que enguany va predominar en aquesta i en totes les demés carrosses que desfilaren.

No se sentiren gloses, que desdiguessin ni tampoc aparegueren inscripcions malsonants, ni es produïren abusos, ni tan sols els «quintos» feren befa ni re-nous estridents. Era el tercer any després de la dignificació de les beneïdes i tothom va col·laborar perquè la festa, tan tradicional, resultàs llüida.

I es va aconseguir.

- **EL NOU PRESIDENT** de la Societat de Caçadors es mostra optimista.
- **EL 8 DE FEBRER**, nit de bauxa i de fresses.
- **ELS INGRESSOS** de l'Ajuntament, de l'any passat, s'acosten als 30 milions.
- **240 TREBALLS** participaren en el Concurs Literari.
- **127 LLIBRES NOUS** ingressaren a la biblioteca municipal durant els tres darrers mesos.

Un homicidi de 1663: Joan Bal·le «Recolat»

DECLARACIÓ d'Elisabet Bal·le

(Continuació)

«Sé que fa 10 mesos, devers Tots Sants, lo dit mon marit isqué dessús la Cova⁵ a parlar ab Joan Mas March, Miquel Ferrer Periquelles i altres bandejats⁶ i en dita ocasió los de canavall los arcabusssetjaren i feren los deixar les capes que a dit mon marit li falta la seva i a les hores se digué publicament per esta vila que los bandejats de Canavall havien arcabusssetjat los de Canamunt i fetes deixar les capes. Entre dits hi era Bartomeu Gomila, alias Panderó i Moyana i altres homens de armes de esta vila, i lo dit mon marit, perque no el matassen per dita causa no ha gosat estar sino molt poc en esta vila i com ara venia, potser que lo dit Bartomeu Gomila i altres lo hagen trobat i com han tinguda ocasió lo hagen mort...

Grillons dels esclaus, exposats a la Societat Arqueològica Lluhiana

Gabriel Miralles li va dir que havia trobat son marit a casa del manescal a ciutat i li va dir "vull venir amb vos" i que havien partit cap a Montuiri, i dins el terme de Montuiri En Bal·le abaixà del cavall per orinar i li sortiren dos homes que digueren a Miralles que sen anàs en hora bona⁷ "que noltros necessitam aquest homo" i el sen menaren i diu que no tenia coneguts els dos homes i no m'avisà fins ahir dematí.

— Abans de Trobar els dos homes havien trobat devers Son Mayol a Gabriel

Ai·lota vestida de festa.

Així anaven en aquell temps quan ocorregueren els fets que es descriuen.

Ferragut i Miquel Ferrer fadrins que anaven a guardar vinyes.

— En los polls de Son Vendrell lo trobaren mort en una siquia.

ALTRES TESTIMONIS

— Testimoni Onofre Socies Lloctinent citat diu que no sap qui l'ha mort.

— Caterina Mayol (a.) Xiu, vidua, venia de Ciutat amb En Miralles i En Bal·le el dia de St. Nicolau de Tolentí (10 Setembre), s'aturaren a s'Hostalet Nou de prop d'Algaida i entraren, i ella vingué davant tota sola, i entre Son Mayol i Son Pujol trobà els dos primers homes i los digué: «Bona nit!» i sen vingué a la vila i abans d'arribar a la vila sentí un tro d'arcabussada de devers la part a on havia trobat els dos homes i això seria abans de tocar la darrera oració i el sendemà sentí a dir que a Son Vendrell havien trobat mort En Bal·le.

— Miquel Nicolau, alias Profeta, lloctinent, diu que dia 11, trobant-se a Son Vendrell el cridà En Miralles i li mostrà dins el torrent un home mort. No sap qui l'ha mort, però ha sentit a dir per la vila que l'han mort Gabriel Soler i Bartomeu Gomila alias Pandejo i Moyana.

— Miquel Ferrer (a) Barbeta de 32 anys amb Gabriel Ferragut dia 10 sorti-

ren de la vila a posta de sol, i quan tocaren les primeres oracions trobaren madó Xiu que venia de Ciutat i los donà la «bona nit» i 200 passes després trobaren a Miralles i Bal·le que venien de la Ciutat a la vila i En Miralles demanà si a la vila hi havia res de nou i ell digué que no, i quan foren a Son Mayol, a toc d'oració de les ànimes, que encara feia clar per ser dejorn i encara fer lluna, sentiren tres arcabussades devers Son Vendrell i el sendemà dematí sentí a dir...

— Gabriel Verd, teixidor de lli, troba el batle que li diu que seguís al Rei⁸ i lo seguí i trobaren mort a Son Vendrell a Bal·le.

— Rafel Mas, Batle Reial de 47 anys, dia 11, post ja el sol, una germana de Miralles envia a demanar el Batle a ca son pare. El Batle hi va i troba En Gabriel Miralles tot turbat que li diu «Senyor Batle, venint jo ahir dilluns de ciutat en companyia de Juan Bal·le quan fórem als polls d'En Vendrell... a dos hores de la nit sortiren dos homes armats amb mostaxeres⁹ i nos feren anomenar dient: "Homes, qui sou?" i que lo dit Bal·le reparava en dir qui era, però un dels dos digué: "Ai Recolat, tu ets... Anáu vós, Miralles, en bona hora, que nosaltres necessitam aquest homo"; i no havia avisat En Miralles perquè pensava que compareixeria i que només l'havien robat...

— Altra declaració d'En Miralles que diu que conegué ben bé els dos homes que eren de Montuiri Gabriel Soler i Bartomeu Moyana: «Com sia Recolat!»... «I jo partí i me valg girar i me digueren: anau-vos-ne en bona hora, i lo endemà a toc de vespres sentí a dir que lo havien trobat mort».

⁵ Isqué dessús de la Cova: indica que va sortir de la part de dalt de la Cova.

⁶ Bandejats: homes fora de la llei, que viuen a llocs despoblats per fugir de la justícia.

⁷ Anar en bona hora: que se n'anàs tranquil.

⁸ Seguir el Rei: en aquest cas sembla voler dir que seguís el batle, que governava el poble en nom del Rei.

⁹ Mostaxeres: semblen ésser uns mocadors per a tancar la boca, a fi de no ésser reconeguts.

Introducció i notes: Bartomeu Tauler

(Documents històrics de l'Arxiu Històric — C R III, 80— de la Comunitat Balear) Recollits per Mn. Pere Xamena Fiol

Les beneïdes de Sant Antoni, dignificades i lluïdes

Malgrat la polèmica sobre si les beneïdes de Sant Antoni s'havien de fer a plaça o en Es Dau, la cosa certa és que els montuirers ens reunirem allà on es féren, en Es Dau.

Cal dir que foren tan lluïdes com les dels anys passats o més, que la cavalcada començà amb els cavallistes i que fins 26 carrosses passaren davant la imatge del Sant i reberen la benedicció

corresponent. N'hi havia per a tots els gusts, si bé la majoria ridiculitzaven un o altre aspecte de la vida social i política i fins i tot religiosa, d'ara o de temps enrera. No mancaren les gloses, unes picants i altres agudes, sense mala intenció.

Feu bon temps i tant els participants com els espectadors gaudiren, el diumenge 19 de gener, dins un ambient festós, agradable i sense estridències.

Nins i madurs, joves i vells desfilaren amb les carrosses a les beneïdes de Sant Antoni.

GENEROSA PARTICIPACIÓ

El nostre poble, com qualsevol altre, té quantitat de coses, bones i dolentes. Vet aquí un aspecte positiu que vaig descobrir amb motiu de les passades Beneïdes de Sant Antoni:

S'ha arribat a fer general l'afirmació que diu que «ningú fa res per no res»; vull dir amb això que fins i tot les accions més altruistes pretenen obtenir algun benefici encara que sigui noble. Per altra banda, vivim dins un món on la competitivitat cada vegada és més forta a tots els nivells, des de la política fins als esports passant pels estudis.

Crec que, dins aquest ambient, s'ha de considerar com una realitat altament positiva el fet que a Montuiri hi hagi una gran participació popular per fer les carrosses de les Beneïdes de Sant Antoni, sense que hi hagi premis i conseqüentment, ni guanyadors ni darrers.

Em sembla molt bé, això sí, que als ocupants de cada carrossa se'ls entregui un petit detall, en aquest cas una capsa de galletes, perquè és un gest de cortesia i una atenció. Així s'e evita la rivalitat i les competències; i les carrosses, més que ser qualificades, són admirades per tothom sense minvar gens la seva qualitat.

El bon seny i criteri de les persones del nostre poble, fan que aquesta festa la sentiguem com a pròpia i que, per tant, la participació sigui nombrosa, constant i forta.

Pens sincerament que el gust que passen els qui prenen part a la cavalcada i la forma com es complauen els qui van a veure-la, compensa tots els sacrificis que això suposa, i constitueix a la vegada un clar exemple de germanor i de fraternitat. Tant de bo que cada mes poguéssim comentar un fet positiu com aquest.

ANDREU GENOVART

GLOSES

ORIGINALS DE L'AMO
EN MIQUEL MASSANET
«PARRÍ»

L'amo En Miquel Massanet Servera vol fer un parell de gloses, per fer riure es rector i ets altres que vulguin escoltar:

*«Jo vaig sentir conversar
d'un assumpte molt grosser,
que quan anam p'es carrer
joves i vells es qui hi ha,
en topar es capellà:
Tomeu! aquí, Tomeu! allà,
i trob que això no està bé,
perquè ell es titol que té
se mereix un bé parlar.*

*Es qui saben es nom seu
i el volen saludar,
a mi em varen ensenyar
que lo primer que se fa
és es besar-li sa mà:
"Bon dia, D. Bartomeu!"
Perquè un deixeble de Déu
és digne de respectar.*

*Si du calçons o faldetes
no és a compte de ningú,
perquè el Papa també en du
i tots li fan manballetes...*

*Això a mi m'és igual:
jo no hi tenc res que guanyar,
però sempre és bo es donar
bons consell dins sa moral».*

Joan Beltràn Solivellas «Canai»

MANIFESTACIONS DEL NOU PRESIDENT DE LA SOCIETAT DE CAÇADORS DE MONTUÏRI

La Societat de Caçadors de Montuïri va néixer fa uns vuit anys i actualment la integren uns tres-cents socis. La seva finalitat no és sols l'esplai dels seus components, sinó també la de protegir les finques, de gent desconeguda, a les quals s'hi cometien abusos tant en temps de veda com a la resta de l'any. Però... deixem que sia el nou President, Joan Beltràn Solivellas, «Canai», de 40 anys, qui ens expliqui aquest i altres caires de la Societat.

—Com està constituïda la Junta Directiva?

—Fou nomenada mitjançant un sistema d'eleccions directes. Està composta per deu membres entre els quals hi ha un president, un vicepresident, un tresorer i els altres són vocals.

—Econòmicament, com es desenvolupa?

—A més de les quotes dels socis, tenim una petita ajuda de l'Ajuntament, ja que el nostre Guarda Jurat fa les funcions de Guarda Rural.

—Deveu tenir altres despeses?

—Sí, invertim en la repoblació de caça, assenyalament del vedat i organització de «tirades».

—Quina és la tasca del Guarda Jurat?

—Són diverses. Per exemple, aconseguir que els caçadors sols cacin els dies que toca; fer respectar la veda i els vedats així com ho disposa la SECONA; controlar la gent que caça sense autorització... Cal dir que per a poder caçar dins el nostre terme municipal, han d'esser socis.

—L'Ajuntament, encarrega al Guarda Jurat altres funcions?

—Sí, com Guarda Rural se li encomana que la gent no deixi els solcs oberts dins els camins i que no volti, que no deixi fang, que no es facin obrers sense autorització, i altres.

—A què ve l'amollada de conills i perdius?

—Cada any es fa la repoblació de conills i perdius. Enguany ja se n'han agafats per a fer la campanya de vacunació contra la «mixomatosis». Es recomana que no en mengi ningú durant l'època de veda, ja que es vacunen uns amb els altres i no són bons per a consum durant quaranta dies.

—Com són els que s'amollen?

—Són conills que ja estan vacunats i això es fa per aturar la «mixomatosis». Les perdius són per a la reproducció.

Quins resultats s'esperen?

—Els resultats es veuran la pròxima temporada de caça. Aquesta temporada passada ha estat desastrosa en quant a mortalitat de conills.

—Per què es va deixar Son Amoïanes, si en un principi els socis n'estaven contents?

—Es va cercar la zona de Son Amoïanes per a reserva de caça, però va crear problemes perquè hi havia propietaris en contra. S'ha hagut de deixar, després d'una votació dels socis, i s'ha passat a Males Herbes on els seus propietaris

han donat facilitats. També serveix per a repoblació, sobretot perquè pels seus voltants hi surten perdius.

—Quin és el teu punt de vista d'aquest fet?

—La Societat de Caçadors no és per a crear problemes sinó per a aconseguir una confraternitat entre els mateixos montuïrers.

—Passem ara a parlar de tu. Fa poc temps que ets President?

—Sols fa un mes i això perquè el qui ho era, en Jaume Martorell, va dimitir. Fa quatre anys que som de la directiva i actuava de vicepresident. Pel proper juny hi haurà noves eleccions i es tornarà a elegir nova Junta Directiva.

—Aquesta i l'altra són les dues darreres preguntes: Quina és la teva opinió de la Societat?

—Es positiva. Ja se sap que en tot grup de molta gent no tothom està d'acord a amb les decisions que es prenen, però havent-hi societat el soci generalment troba caça. Feim algunes activitats com són «Sa Fira de sa Perdiu», el campionat d'Espanya de ca eivissenc,

● Per a poder caçar dins el terme de Montuïri és imprescindible esser socis.

● El Guarda Jurat fa també les funcions de Guarda Rural.

● La temporada passada ha estat desastrosa.

tirades de guàtleres i de perdius. I el proper 9 de febrer hi haurà el dinar de socis i simpatitzants.

—Què diries als socis i als que no ho són?

—Demanaria que en acabar l'època de caça, es respectés la veda. Això no sols reportarà beneficis a tots, sinó que tampoc sorgiran problemes. També voldria de qualque manera donar les gràcies als propietaris, ja que sense ells no seria possible aquesta Societat.

S'HA DIT QUE...

...es demati dels Reis, aparegué en es cantó de sa rectoria una disforja soca d'alzina, més sana que un gra d'all. Vaja un obsequi més rabassut! I pensar que havia fet una «noche» de vent i mal temps. No hi ha qui reti'es quintos... L'amo de sa soca no perdé es temps i recuperà d'hora aquella bona de soca.

...una cosa convé recordar: i és que això de fulles verdes de figuera de moro seria millor deixar-ho anar. Perquè només embruten, fan llenegar ses persones i es cotxes, i sobretot donen més ràbia que alegria. I si no, demanau-ho a ses madones que han d'agranar sa carrera i an En Joan «Mostatxet»... Si almanco haguessin deixat una bossa de caramel·los!

...se fa sebre an es públic - STOP - dia catorze de gener - STOP - sembren quatre arbres a Plaça - STOP - i repinten ses retxes grogues... «Jo te sembr i Déu t'aferr». I p'es més castissos: «A la sombra del arbolito son ideales... los madrigales».

...com l'any passat, ha estat objecte de discussió si ses Beneïdes de St. Antoni s'havien de fer a Plaça o en Es Dau. Que si per pujar a Plaça es carros troben costes i molts de cotxes aparcats... Que si Es Dau no és apropiat per fer ses Beneïdes... Que si es propietaris d'es cotxes no els lleven d'es carrer Major i voltants... Que si tam-mateix llavors ses carrosses pugen a Plaça... Que si en Es Dau hi cap més gent i és ample per voltar... Total que enguany s'han fet en Es Dau. Ja veurem l'any que ve! Ah! i una cosa: encara que tot doni que xerrar, s'han presentat bones carrosses i ha resultat una festa molt popular, alegre i participada.

...en vistes de sa situació escandalosa i antihigienica d'es serveis higiènics (excusats i dutxes) d'es vestuaris d'es camp de futbol «Es Revolt», no quedarà més remei que donar un avis terminant a ses directives d'ets equips visitants i a tots ets espectadors en general: «Veniu... però feines fetes!». Perquè si no, hi ha per caure acubats o aplegar qualsevol malaltia de mo-

Dades Balears, 1984

Referència a Montuïri

La Conselleria d'Economia i Hisenda del Govern Balear acaba de publicar «Dades Balears 1984».

En ella s'hi troba tota mena d'informació referent a les nostres illes i en concret sobre medis naturals, població, renda, producció, consum, agricultura, pesca, indústria, mineria, comerç, energia, turisme, transport, banca, sanitat, cultura, ensenyança, administració i altres.

D'aquest volum n'hem tret algunes dades que proporcionen informació de Montuïri, les quals, per trobar-les d'interès general, les reproduïm, si bé, volem repetir, que són referides a 1984. Són aquestes:

La superfície del nostre terme és de 30,49 quilòmetres quadrats. Hi ha 341 Hes. de secà, 136 de regui i 487 de forestal.

La població és de 2.218 habitants (1.064 homes i 1.149 dones). (La de 1970 era de 2.581 habitants, o sia, ha dismi-

da... Senyors regidors i altres encarregats de Cultura i Esports: posau regit, si no voleu fer quedar com un porc.

...són molts, massa, ets al·lots que circulen per la vila amb motoret sense permís reglamentari. I això que està prohibit! Convendria que s'autoritat hi possàs remei. Estan exposats a una desgràcia tant els qui qualquen com els qui van a peu.

nuït 363 persones). La densitat de població és de 55 habitants per quilòmetre quadrat.

Les explotacions agràries són 2.934 de les quals hi ha 1.047 parcel·les de menys de 0,5 hectàrees; 854 entre 0,5 i 1 Ha.; 942 de 1 a 5, i 91 de més de 5. (L'any 1972 sols figuraven 1.592 explotacions agràries).

De la terra conrada, el seu percentatge és aquest: 85,76 % cultivada, i 14,24 % no cultivada.

Respecte a indústria, comerç i banca trobam que a Montuïri hi ha 7 indústries, 26 comerços, 1 oficina bancària, i 1 oficina de caixa d'estalvis. (A les dades de 1983 veim que hi havia tres noves indústries).

Els vehicles són 1.509 dels quals hi ha 140 camions, 449 motocicletes i velomotores i 920 turismes. (Sense comptar els tractors ni bicicletes). Els impostos municipals d'aquests vehicles pugen 1.936.250 pessetes.

Respecte a telèfons s'ha de fer constar que hi ha 421 línies telefòniques i 589 telèfons.

De les contribucions de 1984 en el nostre poble, les recaudacions foren aquestes: Rústica, 461.411 pessetes; Urbana, 3.149.930; Industrial, 1.579.964; Solars, 2.330 i Increment del valor del terreny, 385.759 pessetes.

Perquè serveixi de referència direm que la superfície de Mallorca és de 3.640,16 Quilm.² i 572.232 habitants, o sia 158,5 habit. per Quilm.². I la de les Balears és de 5.014 Quilm.², 705.609 habit. i 140,5 habit. per Quilm.².

La mort del «Vicari Queló» fou molt s

El Bisbe de Mallorca i 24 capellans concelebr

Don Joan J. Miralles Company ha mort. Conegut per tothom com «Es Vicari Queló» se l'ha tengut per un home que durant més de quaranta anys ha estat sempre a disposició dels montuïrers, s'ha preocupat de tots, ha duit el missatge cristià a qui fos. En una paraula: ha estat el Vicari que ha exercit el seu ministeri amb gust i s'ha esforçat per esser un bon sacerdot.

El dia del seu funeral sols se sentia la mateixa expressió: era amic de tothom i no tenia enemics.

Els qui hem viscut aquí, aquesta darrera quarentena d'anys, el recordarem molt de temps, vestit sempre amb hàbit, afanós, satisfet, servicial, saludant amb la típica mitja rialla, demanant pels teus familiars, preocupant-se de tot,

sense fer distinció a uns o altres: no distingia colors, ni ideologies, ni posició social: per a ell tots érem iguals.

Vingué a Montuïri a exercir el ministeri sacerdotal, de Vicari, l'any 1943; i des de llavors fins en fa uns dos, quan el pes dels anys i la manca de salut no li han permès aquella peculiar activitat, sempre l'hem vist per l'estil: atent a les persones i als esdeveniments. I si acudia generós, a l'església, a les funcions, i sempre que era precís; també li agradava participar dels actes públics i socials. Es per això que ara podem dir d'ell: ha complit satisfactòriament la seva missió.

Nasqué a Montuïri el 12 de setembre de 1897. Estudià en els seminaris de Ciutadella.

*Era amic de tots
Els darrers 41 anys ha estat a Montuïri
Tant era apreciat pels montuïrers*

Els darrers anys d'activitat sacerdotal volia esser ell mateix, com ho havia estat des de temps enrera, el sacerdot que celebrava les benediccions el dia de Sant Antoni. Aquí el veim, a una i altra foto, en mig de la gent, disposat a rebre i a beneir els participants.

D. Joan Miralles i En Rafel Socías.— El Vicari Queló ha estat per molts d'anys una persona entranyable pel poble de Montuïri fins que el pes dels anys li varen guanyar. En Rafel Vermell, des de la seva jubilació s'esforça, desvetlla i empeny moltes activitats, sobretot les de la 3.ª Edat.

vida a Montuïri

en el funeral

at, Tenerife i Girona i fou ordenat capellà en aquesta darrera ciutat.

Digué Missa Nova a Montuïri el 24 de juny de 1930 i successivament fou Vicari de Sta. Maria, S'Esglaieta, Campanet i de Montuïri.

Una vegada en el poble, reorganitzà tot d'una el futbol, dirigí comèdies a la Sala Mariana, es preocupà de l'Acció Catòlica. Després vinguéren Vicaris i Rectors més joves de que ell, els quals s'encarregaren de la joventut i aleshores es dedicà a altres obres parroquials, com l'enrajolat de l'església, la carretera i hostatgeria del Puig i a atendre i visitar sobretot els malalts. En tot moment fou el «braç dret» del Rector.

El 24 de juny de 1980, en una festa entranysable, celebrà, ple de goig i encara

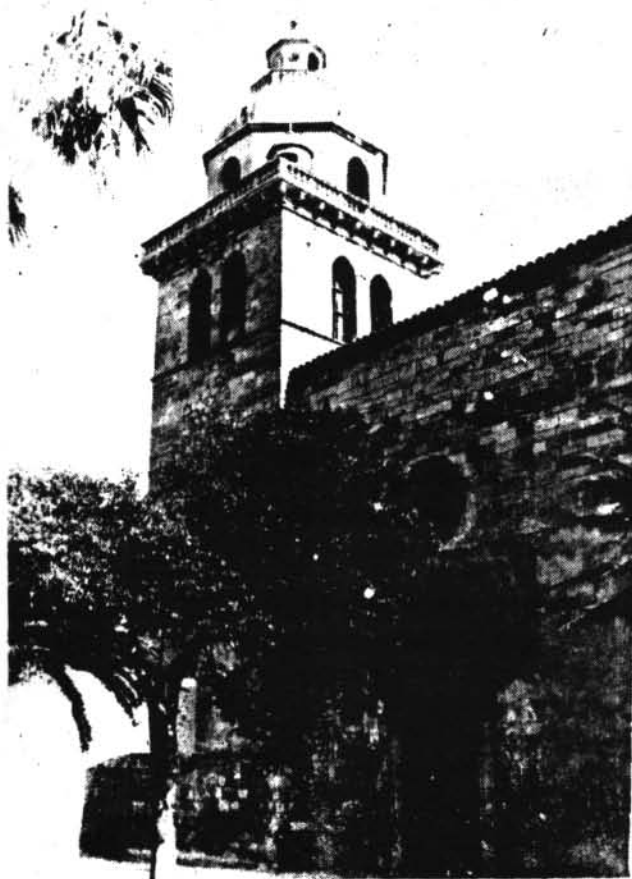
tothom.

estat Vicari de Montuïri.

ells com pels joves.

Aquí veim a don Joan amb la seva neboda, Magdalena «Queló», la dona que va estar sempre al seu costat i no fou sols la «mà dreta», sinó que sempre l'atengué com un propi familiar.

de vitalitat, les noces d'or sacerdotals. I el poble ja manifestà el seu aprecí cap a ell.

Però en el funeral, el passat 16 de gener, presidit pel Bisbe de Mallorca i celebrat per altres 24 sacerdots, el poble, encapçalat pel seu batle, volgué demostrar novament la correspondència cap a aquest home que ens deixa havent estat per a tots un pare o un germà o un amic

predilecte, un poc de tot.

Fou un «a Déu» com ell mereixia. Dins l'església, mentre el poble li oferia el sacrifici de l'Eucaristia, el Cor Parroquial l'enaltia amb els seus millors cànctics de despedida. Era la pòstuma mostra d'afecte a un capellà montuïrer, que aconseguí guanyar-se les simpaties dels seus paisans.

O. ARBONA

Aquesta foto té 30 anys. Era el 27 de maig de 1956 quan el Bisbe Enciso beneïa els nous locals de l'escola parroquial. A més d'esser assistit pel Rector Jaume Cabrer, el Vicari Antoni Lladó i don Joan Bautista Munar, aleshores Secretari Episcopal, no hi mancava el Vicari «Queló», el qual, com sempre, atent i respectuós, també hi participava.

**Ajuntament de
Montuiri**

BIBLIOTECA MUNICIPAL

Llibres aportats a la Biblioteca Municipal per part del Centre Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca.

Primera relació

Ètica. Aranguren, J. L. L.
De genes, dioses y tiranos. Cela Conde, C. J.
Sexe i cultura a Mallorca: la narrativa oral i el teatre. Janer Manila.
L'educació a Mallorca. Diversos autors:
Cien preguntas básicas sobre la ciencia. Asimov, I.
Matemática moderna aplicada. Turner.
Els meus primers trenta anys. Moll, F. de B.
Els altres quaranta anys. Moll, F. de B.
El Bandolerismo. Zugasti, J.
Canamunt i Canavall. Le Senne, A.
Historia Universal Asimov. Asimov, I.
El Antiguo Régimen (Historia de España Alfaguara). Anes, G.
El Modernismo. Smutzler, R.

El Romanticismo. Honour, H.
Lenguaje y poesía. Guillén, J.
La fascinación de las palabras. Prego, O.
Els Parlars catalans. Veny, J.
Sol sense sol. Grau, I.
Amb la mort al darrer. Faner, P.
Compreu-vos una neurosi i sigueu fel·liç. Albanell, J.
Camí de coix. Santandreu, J.
Contarelles. Alcover, A. M.
Figues d'un altre paner. Oliver, M. A.
Cinc minuts amb tu. Huguet, D.
Entre el record i l'anyorança. Salvà, M. A.
Lluneta del pagès. Salvà, M. A.
Tres rondalles d'En Jordi d'Es Racó. Diversos autors.
En Mir l'esquirol. Vallverdú, J.

(Continuarà)

Patronat Municipal de Cultura

Ingressos i despeses de l'any 1985

A l'estat de comptes de l'any 1985, presentat pel Patronat Municipal de Cultura apareixen 2.749.143 pessetes en el capítol d'ingressos i 2.685.147 en el de despeses.

Les partides que figuren en el resum del capítol d'ingressos procedeixen del Municipi (1.725.000), del Consell Insular (625.643), de la Comunitat Autònoma (172.500), de Matricules (75.500), del Curs de Català (30.000), de particulars (92.500) i d'existència anterior (28.000).

Les despeses resumides són aquestes: Cursos de Català i Graduat Escolar (84.85 i 85-86) (169.150), Trobada i Banda de Música (323.000), Escola de Música (220.000), Cinquantenari Col·legi Públic (170.978), Fira 1984 (241.871), Cadafal (57.960), Activitats Música Clàssica (84.258), Viatges d'estudis i Setmana Cultural Institut de Lluçmajor (33.000), Festes de St. Bartomeu (817.321), Re-

fresc 3.ª Edat (12.145), Compra piano (280.000), Subvenció i anuncis a BONA PAU (40.050), Festa Ball de Bot (10.000), Festes de Cap d'Any, Reis, St. Antoni, Darrers dies, Puig i Primer de Maig (193.732), Varis i trofeus (31.682).

Per tal motiu resta per a l'any 1986 un saldo de 63.996 pessetes.

El P. Martorell a les Escoles

Es ben interessant que els nins i joves coneguin de prop els fills de Montuiri que han destacat per la seva tasca en bé de la cultura i del poble. Per això, el P. Antoni Martorell, nou fill il·lustre, va tenir una interessant conversada amb els joves i joves del Col·legi «Joan Mas i Verd». Endemés de contestar a les preguntes i curiositats que li presentaren els alumnes, va explicar en forma ben entenedora com ell ha begut de la música popular mallorquina, xuclant-ne la seva essència i perfum, per aconseguir les seves composicions del cançonier religiós. L'acompanyaren pro-

fessors, el batle, el regidor de Cultura, el poeta D. Miquel Gayà i D. Joan Siquier, el qual interpretà les cançons, mentre ell mateix tocava el piano.

Llavors, en presència de bastants pares i mares, el P. Martorell amb els acompanyants, entregaren els premis del Concurs Literari.

Premis del Concurs Literari

Els guanyadors foren els següents:

Premis col·lectius

Nins de 2 i 3 anys: «Escoleta d'Es Dau».
Nins de 4 i 5 anys: «Preescolar».

Premis de 6 i 7 anys

M.^a del Pilar Amengual Gomila.
M.ª Francisca Pocoví Melià.
Antoni Cerdà Ferrer.

Premis de 8 i 9 anys

Poesia

M.ª Francisca Febrer.
Concepció Cerdà Linares.

Narrativa

Catalina Amengual Tomàs.
Apol·lònia Rigo Bannasar.
Rafel Honorat Ribas Mayol.
Jaume Mayol Amengual.

Premis de 10 i 11 anys

Narrativa

Josep Serra Cerdà.
Maria Portell Amengual.
Maria Gayà Ramonell.

Premis de 12 i 13 anys

Poesia

Joan Albert Bauzá Mayol.
Coloma Alcover Melià.
Francisca Febrer Mayol.

Narrativa

M.ª Francisca Rossinyol Miralles.
Bartomeu Verger Serra.

Majors de 18 anys

Catalina Sastre Pericàs.

Cal dir que la participació fou nombrosa; foren 240 participants.

De l'Ajuntament

Liquidació pressupost ordinari 1985

Una vegada haver liquidat, el nostre Ajuntament, el pressupost ordinari de 1985 hem tengut accés als seus resultats.

No els comentam, però sí els oferim, resumits, perquè el lector pugui tenir una petita noció del moviment econòmic del municipi.

Total ingressos	29.933.308
Total pagaments	25.472.523
Existència en caixa	4.460.785
Pendent cobrament	2.901.466
Suma	7.362.251
Pendent pagament	6.629.912
Superàvit 1985	732.339

Resum del pressupost d'inversions 1985

Total ingressat	10.554.701
Total pagat	8.748.119
Existència en caixa	1.806.582
Pendent cobrament	3.132.968
Liquid a favor	4.939.550
Pendent pagament	4.939.550
Equilibrament	0

25 anys enrera

2 Febrer 1961

Montuiri va retre un homenatge al pare Antoni Martorell a la Sala Mariana. Parlaren el Secretari, Bartomeu Verger i el Metge, Joan Oliver. Intervingueren també el Cor Parroquial i la Banda de Música, primer per separat i després conjuntament, interpretant la missa «Mater Amabilis» composta per l'homenatjat.

5 Febrer 1961

S'ha efectuat la renovació dels membres de l'Ajuntament i el nou Consistori ha romàs així: Batle: Gaspar Oliver Barceló, Regidors: Josep Pocovi Roca, Joan Bta. Mas Verger, Rafel Miralles Cerdà, Mateu Lladó Miralles, Martí Ferrer Sampol, Antoni Arbona Miralles, Gabriel Camps Alcover, Miquel Ramonell Aloy i Gabriel Mayol Mayol.

Les nostres «jovenetes» de la tercera edat no se planyien a l'hora de participar a les festes dels darrers dies de l'any passat.

Els darrers dies

El programa dels «Darrers dies a Montuiri» d'enguany serà semblant als dels darrers anys. La nit de fresses, festa i bauxa està programada pel dissabte 8 de febrer. Començarà a l'entrada de la nit i durarà fins a la matinada. Hi haurà dos foguerons: Un a la plaça vella i l'altre a la plaça de les tres creus. A una i altra també es ballarà i la banda de música enceterà, com és costum, els actes amb un cercavila on els disfressats «en faran de ses seves».

Encontre pacifista

El primer encontre pacifista a Mallorca es va celebrar a la Sala de Conferències de l'Ajuntament de Montuiri els passats dies 25 i 26 de gener. Fou organitzat per l'Associació per a la Pau i Desarmament amb la col·laboració del G.O.B.

Perquè els nostres lectors puguin veure cap on apunten les preocupacions i objectius d'aquesta Associació, direm que els sis temes que es debatiren foren aquests:

«Nou militarisme, nou pacifisme»; «El moviment per la pau a l'estat espanyol»; «Organització del territori i militarització a Mallorca»; «Nacionalisme i militarisme»; «Cap a una economia de les necessitats: Una pagesia alternativa»; «El moviment obrer i la qüestió de la pau».

II Congrés de Llengua Catalana

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA
MCMVI 86

Es prop ja la data en què es celebrarà el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, i Montuiri, com altres pobles, no pot ni ha de romandre al marge d'aquest esdeveniment.

Si per una part l'Ajuntament ja s'hi ha adherit d'una manera formal, BONA PAU també d'alguna manera en serà membre.

Tenim previst dedicar un considerable espai del proper número per a informar del que serà l'esmentat Congrés, la finalitat que es persegueix, la organització, el desenvolupament i altres aspectes de relleu.

(L'anagrama del començament d'aquesta nota és el del Congrés).

L'equip del C. D. Montuiri el dia que va guanyar al Murense, el passat 19 de gener.

FUTBOL

RESULTATS CORRESPONENTS AL MES DE GENER III divisió nacional

Badia de Cala Millor, 0 - Montuiri, 0
Santanyí, 1 - Montuiri, 0
Montuiri, 2 - Murense, 0
Sóller, 1 - Montuiri, 1

Juvenils

Montuiri, 3 - Artà, 4
Porto Cristo, 4 - Montuiri, 0
Montuiri, 0 - Campos, 0

Infantils

Montuiri, 6 - Colònia, 0
Montuiri, 3 - Algaida, 0
Cardassar, 1 - Montuiri, 0

Alevins

Montuiri, 4 - Algaida, 2
La Porciúncula, 2 - Montuiri, 1
Montuiri, 1 - Xilvar, 0
At. Inca, 0 - Montuiri, 1

Benjamins

Petra, 4 - Montuiri, 1
Santa Maria, 0 - Montuiri, 0
Sant Marsal, 1 - Montuiri, 0
La Victòria, 0 - Montuiri, 0

PLUVIOMETRE

Pluja caiguda durant el mes de gener
per metre quadrat:

Dia 16	4'5 litres
Dia 28	11'6 litres
Dia 29	7.3 litres
Dia 30	18,1 litres
TOTAL	41,5

CUINAR EN CASA

PAELLA DE BACALLÀ

Ingredients: Per a quatre persones, 400 grs. de bacallà gruixat, 1/4 de gerret o altre peix de sopa, una ceba, tomàtigs, pèsols, colflori, carxofa, 6 tasses d'arròs, oli i safrà.

Mode de preparar-lo: Es torra el bacallà, s'esmenussa, es lleven les espines, se sofregeix amb la ceba, les tomàtigs pelades, les verdures, el brou de peix colat. Quan bull, s'hi tira l'arròs, el safrà i un poc abans d'esser cuit s'hi posa una picada d'all i juevert.

I ara que ve la Quaresma, que vos faci bon profit!

BACALLÀ AMB BAIXAMEL

Ingredients: 1 quilo de bacallà gruixat, 1 litre de llet, 2 ous, galeta picada, una cullerada de farina, una ceba, una tomàtiga, oli, sal (però poca).

Mode de preparar-lo: Es posa el bacallà en remull un dia abans. Es canvia l'aigua tres vegades. Unes tres hores abans de coure'l, es lleva l'aigua i es posa en remull amb llet. S'escola, s'arrebossa amb ou i galeta picada, es posa dins una greixonera plana. Amb el litre de llet, farina, tomàtiga pelada, la ceba tallada molt petita i sofregida, es fa una baixamel clara. Es posa damunt el bacallà i es posa al forn fins que es gratini (o sigui, faci la crosta corresponent).

Ha facilitat les receptes de cuina Na Joana Mas Mesquida.

DEMOGRAFIA

DEFUNCIONS

Dia 7: Catalina Sastre Miralles, de 82 anys, fadrina. «Xinet».

Dia 9: Florencio Corralero Paje, de 71 anys, casat. «Florencio».

Dia 15: Joan Josep Miralles Company, de 88 anys, sacerdot. «Vicari Queló».

Dia 21: Francina-Aina Arbona Ginard, de 90 anys, viuda. «Piadosa».

Dia 26: Antònia Garcias Miralles, de 82 anys, casada. «Rua».

Trobada de bandes de música

Les 22 bandes de música de l'Illa de Mallorca es concentraren a Porreres el passat 26 de gener per a celebrar la V Trobada de Bandes de Música de Mallorca. Naturalment hi havia la de Montuïri i entre els espectadors es veien bastants de montuïrers desitjosos de contemplar

el bell espectacle i la desfilada dels nostres músics entre els 800 que hi participaven.

En aquesta trobada es feu entrega de 225.000 pessetes a cada conjunt, quantitat que ajudarà no sols al millorament de les mateixes bandes, amb instru-

ments, vestuaris i altres, sinó que també servirà per a fomentar l'art musical en tots els aspectes.

(La fotografia de dalt ens mostra el moment que la nostra banda acaba de passar per davant les autoritats).

La participació dels joves

Un dels factors que dificulten la participació juvenil, és el desconeixement de recursos i informacions de les poques ofertes que se'ls hi brinden dirigides cap el seu propi desenvolupament i sobre les eines amb les que pot comptar per una participació social més gran; es aquí on l'administració ha d'intervenir creant les estructures necessàries, com es el cas de les oficines d'informació juvenil, enteses com a centres prestadors de serveis en temes tan bàsics com són l'educació, treball, drogues, sexualitat, temps

lliure, etc; i, apropant aquets serveis als joves, enterrant la «mania» de posar taurells plens de fulletons, que en definitiva estan allunyats del jovent.

Però, de poc serveix aquest coneixement si seguidament no s'elaboren programes d'actuació, que possibilitin resoldre aquestes deficiències.

Per fer aquesta política no és necessari cap any internacional, senzillament és una qüestió de mobilitzar recursos humans i financers adequats per tal fi; en una paraula, és una qüestió de posar-se en marxa.

Notícies d'Església

PROGRAMA D'ACTIVITATS PARROQUIALS

FEBRER

Dia 1, dissabte. En la reunió del CONSELL DIOCESA DE PASTORAL es tractà la «Participació en l'Eucaristia dominical», a fi de preparar unes orientacions clares per fer de la Missa una celebració més viscuda. Hi participen tres membres del Consell Parroquial de Montuiri.

Vista d'oronella de les teulades de la Plaça Major, des del terrat de Ca Ses Apotecàries

Dia 8, dissabte. Reunió dels grups d'Acció Social de pobles, a Inca, a les 3'30 de l'horabaixa.

Dia 9, diumenge. CAMPANYA «MANS UNIDES» CONTRA LA FAM DEL MON. Comparem el nostre benestar amb la situació de pobles en fam i en guerra. I que la mà s'allargui generosa.

Dia 12, Dimecres de Cendra. Comencen els 40 dies de preparació dels creients per a la Pasqua del Senyor: això és la Quaresma. A les 8 del vespre, *Celebració Penitencial*.

Dia 14, divendres. Comença la sèrie de «taules rodones de Quaresma», amb l'apotecació d'experiències de vida cristiana per part d'alguns matrimonis, joves i capellans. A les 9 del vespre, a la Rectoria.

Dia 16, diumenge. MISSA JOVE, a les 11'30.

Dia 17, dilluns. Comença el *curset prematrimonial*, a la Residència de Porreres. A les 8'45 del vespre. Dura els dies 17, 18, 19, 24 i 25 de febrer.

Dia 21, divendres. «Taula rodona de Quaresma», 9 del vespre.

Dia 25, dimarts. Comencen les XERRADES DE QUARESMA DEL SR. BISBE, a la parròquia dels Dolors de Manacor. A les 8'30 del vespre dels dies 25, 26 i 27. Els temes seran: la Pau, el compromís o la vocació cristiana, la participació en l'Eucaristia dels diumenges (Missa).

Dia 28, divendres. «Taula rodona de Quaresma», a les 9 del vespre.

MARÇ

Dia 1, dissabte. Grups d'Acció Social de pobles.

Dia 2, diumenge. TROBADA DE REFLEXIO per a les parròquies de la Comarca Pastoral. A les 3'30, al Santuari de Cura. Dirigirà el tema sobre la CONVERSIO En Bartomeu Català.

Dia 7, divendres. «Taula rodona de Quaresma», a les 9 del vespre.

REALITAT I FARSA

Estam en temps de carnaval. I carnaval vol dir sarau, bona teca i fresses. És sortir de la realitat quotidiana i viure per uns moments un món imaginari, una farsa.

Quan es respectaven l'abstinença i el dejuni de corema, el carnaval era l'ocasió de fer qualche bauxa. Quan les sales d'espectacles es tancaven al públic per mor de l'austeritat de la corema, el carnaval era el temps propici per a la diversió. Quan en acostar-se Pasco ens sentíem obligats a confessar els nostres pecats, el carnaval era l'ocasió d'una darrera aventura. Quan la manca de recursos i la monotonia de costums ens feien vestir sempre de la mateixa manera, el carnaval era el moment d'obrir la porta a la imaginació i disfressar-nos de qualsevol dia es creuen contemplar un carnaval.

És ver que realitat i farsa sovint van de bracet i són tan amigues — i no sabia dir si no eren més abans o si ho són més ara — que difícilment podem distingir quina és una i quina és l'altra. Hi ha coses que es fan per convenciment i altres per conveniències. Hi ha amistats volgudes i n'hi ha de simplement suportades. Hi ha paraules que surten del cor i n'hi ha que només surten de la boca. Hi ha treballs que es fan amb gust i d'altres perquè no queda més remei. Hi ha visites i obsequis per agrair-

ment i n'hi ha per quedar bé. La vida és així i no n'hi ha més de fetes.

Al final no sabia dir si duim

girats els papers. En tot cas, si de la vida de cada dia n'hem fet un carnaval de farsa, bé estaria que després d'anar de rua pels carrers sapiguéssim descrostar-nos de damunt tot aquell embalum de fingiment per a retrobar-nos amb l'autèntica realitat que duiem dedins.

Sebastià Salom